

FJALA E DEPUTETIT XHELAL MZIU

E ENJTE DATA 22 QERSHOR 2023

Të dashur qytetarë,

Të nderuar kolegë,

Është bërë e udhës që në çdo seancë plenare duhet të miratojmë një projektligj për marrjen e një kredie, që e thellon akoma më tej borxhin publik, për më tepër kur jemi në një periudhë që interesi bankar është dyfishuar krahasuar me 2 vjet më parë. Kjo do të thotë se do të rëndojë akoma më tej në xhepin e qytetarëve. Qeverisja elektronike nisi 15 vjet më parë me Regjistrin Kombëtar Elektronik, me pasaportat dhe me kartat biometrike, të cilat ishin vërtet sukses, me prokurimet publike elektronike, për të vazhduar me platformën “e-Albania” apo akoma më tej në 10 vjetët e fundit, por progresi ka qenë shumë i vogël dhe i pajustificuar krahasuar me çfarë është investuar në këtë sektor, për të vazhduar akoma më tej me standardin më të fundit të operacionit “Govtech”, i cili nuk e justifikon kredinë, përkundrazi, e ka bërë të pabesueshme “e –Albania”-n, madje, ka krijuar edhe kosto për qytetarët. Në këta 8 vjet AKSHI ka marrë jo pak, por më shumë se 300 milionë euro. Në fakt, për sa i përket produktit të tij, mjafton të shikojmë se si një vit më parë u hakërua i gjithë sistemi elektronik në Shqipëri, duke e çorientuar të gjithë tregun elektronik, por edhe duke rritur pasigurinë e qytetarëve dhe të biznesmenëve. Në fakt, “eAlbania” është një strukturë politike, sepse bashkë me AKSHI-n janë kthyer në një hambar punësimesh, patronazhistët dhe aktivistët janë pararoja e këtyre institucioneve, dhe për pasojë produkti është shumë i vogël në raport me investimin në këto institucione. Edhe pse janë dhënë miliona euro, vazhdojmë të kemi të dhënat e vitit 2019 të paazhurnuara. Kjo është vërtet absurde. Edhe pse më përpara janë dhënë miliona euro të tjera kredi, përsëri e pamë sa i pasigurt ishte sistemi online në Shqipëri. Pavarësisht se jepen 60 milionë euro kredi, në fakt, janë planifikuar 295 milionë dollarë që do të investohen për përmirësimin e standardeve, edhe pse nuk shikojmë një produkt konkret ku do të orientohen këto lloj investimesh që do të realizohen.

Në morinë e këtyre shpenzimeve shikojmë që një pjesë e konsiderueshme do të shkojë për riinxhinierizimin e portalit, një pjesë do të shkojë për ridizenjimin e portalit, një pjesë do të shkojë për integrimin e portalit, një pjesë do të shkojë për organizimin e portalit, por në asnjë vend nuk thuhet se cili do të jetë produkti që do të përfitohet. Madje, po ta shikosh, agjenda e disbursimit të kësaj kredie, bashkë me financimet e tjera që do të jepen me vlerë 295 milionë dollarë, do të ishte pjesë e implementimit për vitet 2022- 2026. Në fakt, viti 2022 ka kaluar dhe nuk janë planifikuar as për këtë vit, pra për vitin 2023. Kjo do të thotë që planet jo vetëm që nuk realizohen, por duhet kohë për të shkuar tek implementimi i tyre. Produkti i 295 milionë dollarëve do të jetë krijimi i 200 laboratorëve, si dhe trajnimi i 200 drejtorëve dhe 600 mësuesve të shkollave. Është absurde se si mund të rritet akoma më tej hendeku në Shqipëri midis qyteteve të ndryshme dhe midis shkollave të ndryshme, sepse i gjithë ky projekt do të bëhet për 200 laboratorë dhe 10 zyra të ADISA-s. Kjo do të thotë se do të kemi një diskriminim sa politik, aq edhe krahinor. Pra, pavarësisht shumë marramendëse që do të investohet, do të kemi një situatë të pabarabartë të produktit, që do të merret, dhe për pasojë do të kemi krijimin e hotspotëve, sidomos në zonat periferike dhe rurale, të cilat do ta kenë të pamundur marrjen e shërbimit. Edhe sot që flasim një pjesë e konsiderueshme e zonave rurale apo e ish-

komunave e kanë të pamundur ta marrin shërbimin. Madje, informatizimi i tyre, gjoja në të gjithë Shqipërinë, e ka rritur koston, sepse një banor i Lurës, i Kalasë së Dodës, i Ostrenit, i komunave të tjera në zonat e thella apo kudo qofshin, jo vetëm që nuk e merr shërbimin elektronikisht për shkak të mungesës së infrastrukturës së internetit, por është i detyruar të ecë me orë të tëra në këmbë apo me makinë për të marrë një shërbim simbolik, që mund ta merrte manualisht edhe në njësinë e tij vendore. Kjo kredi ka krijuar edhe mjaft probleme të tjera, sepse po ta shikosh, jo vetëm që nuk jep informacionin e detajuar se ku do të përdoren, por thuhet se, nga 295 milionë dollarë, 115 milionë dollarë do të përdoren për prokurime, por pa përmendur se çfarë do të prokurohet. Thuhet se do të blihen mallra me vlerë 75 milionë dollarë, por nuk thuhet konkretisht se çfarë mallrash do të blihen. Në projekt thuhet se do të ketë shërbime jokëshillimore, që kushtojnë jo pak, por sa 1/4 - ta e shumës, 75 milionë dollarë. Ky është një absurditet i jashtëzakonshëm. Për të vazhduar më tej, janë edhe 30 milionë dollarë që do të shpenzohen për shërbime. Kjo është një tjetër mënyrë abuzimi me qytetarët. Pra, do të jepen 300 milionë dollarë të tjera plus 300 milionë eurove të shpenzuara vite më parë, por, në fakt, produkti është pothuajse edhe më keq në një pjesë të konsiderueshme të zonave të vendit. Si mund të konsiderohet një revolucion elektronik në Shqipëri, ndërkohë që për 8 apo 10 vjet është thënë që do të kemi informatizimin e kadastrës urbane, por ende sot, jo vetëm elektronikisht, por është e pamundur edhe manualisht që dikush të marrë një dokument te zyra e hipotekës apo zyra e legalizimeve? Si mundet që një qytetari, qoftë edhe deputet, kur shkon në një universitet i kërkohet të paraqesë në mënyrë manuale vërtetimin e pagës, sepse institucioni universitar e ka të pamundur ta marrë në mënyrë elektronike? Edhe kur Ministria e Bujqësisë i jep ato pak litra karburant si subvencion në rast zgjedhjesh, fermerët duhet t'i dorëzojnë vetë dokumentet, sepse institucionet e kanë të mundur t'i marrin nëpërmjet sistemit online.

Pra, kemi një situatë vërtet kaotike, e cila jo vetëm që nuk e justifikon këtë kredi, por ndërkohë krijon një disproporcion të jashtëzakonshëm edhe për shkak të financimit të njëanshëm që bëhet me 300 milionë dollarë për 200 laboratorë apo 10 qytete. Imagjinoni çfarë do të ndodhë me qytetet e tjera! Thirrja ime është që as këto para të marra me kredi dhe as para të tjera të buxhetit të shtetit nuk mund të përdoren në mënyrë selektive, por duhet të shkojnë në drejtim të çdo qytetari. Ndërkohë, duhet të rritet transparenca dhe duhet që qeveria të heqë dorë nga monopolet e saj, qoftë te kadastra urbane, qoftë te hipotekat apo për mjaft shërbime të tjera, të cilat u mungojnë sot qytetarëve shqiptarë. Faleminderit!